

**Bamble
kommune**

Areal og miljø

Deres ref.

Vår ref.
19/7948 - 83

Dato
19.02.2024

Melding om vedtak - Kommunedelplan for kulturmiljøer

Kommunestyret har i møte 08.02.2024 fattet følgende vedtak 10/24

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-1 vedtas kommunedelplan for kulturmiljøer

Vedtaket: til orientering.

Med hilsen

Finn Roar Bruun
Virksomhetsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur

Postadresse
Bamble kommune
Postboks 80
3993 LANGESUND

Besøksadresse
Kirkeveien 12, 3970
Langesund

www.bamble.kommune.no

Telefon: +47 35965000

Epost: postmottak@bamble.kommune.no

Bankgiro: 2601.35.89681
Org.nr.: 940 244 145 MVA

Saksframlegg

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
01/24	Eldrerådet	22.01.2024
01/24	Rådet for personer med funksjonsnedsettelse	22.01.2024
01/24	Ungdomsrådet	22.01.2024
06/24	Hovedutvalg for Samfunn	24.01.2024
04/24	Hovedutvalg for Velferd	24.01.2024
01/24	Hovedutvalg for Oppvekst	24.01.2024
10/24	Kommunestyret	08.02.2024

Kommunedelplan for kulturmiljøer

Kommunedirektørens innstilling

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-1 vedtas kommunedelplan for kulturmiljøer

Bakgrunn for saken

Bamble kommunes planstrategi gir føringer for utarbeidelse av kommunedelplan for kulturminner, nå kalt kommunedelplan for kulturmiljøer. Teknisk og miljøutvalget behandlet planprogrammet for denne planen i sak 41/19. Etter dette har det blitt arbeidet godt med utredning i administrasjonen og ikke minst i frivillige lag og foreninger. En stor mengde dokumentasjon i form av tekster og bilder er arkivert. Planen har blitt forsinket først og fremst pga pandemien og restriksjoner på møtevirksomhet med frivillige sektor. Planforslaget ble lagt fram for representanter fra frivillig sektor i møte 30.mai, behandlet i Teknisk og miljøutvalget og lagt ut på høring. Kommunedelplan for kulturmiljøer (kulturminneplan) har nå vært på høring etter 1. gangs behandling og kommer nå til 2. gangs behandling og endelig vedtak.

Referanser i saken

Planstrategi 2020 - 2023

Kommuneplanens samfunnsdel

Vedtatt planprogram for kulturminneplanen (nå kalt kommunedelplan for kulturmiljøer)

Vedtak som innstilling fra Hovedutvalg for Samfunn, 24.01.2024 - 06/24

Hovedutvalg for Samfunn fremmer følgende innstilling ovenfor Kommunestyret:

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-1 vedtas kommunedelplan for kulturmiljøer

Kommunestyret 08.02.2024

Behandling

VOTERING

Innstilling fra Hovedutvalg for Samfunn enstemmig vedtatt

KST - 10/24 vedtak

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-1 vedtas kommunedelplan for kulturmiljøer

Hovedutvalg for Velferd 24.01.2024

Behandling

Kommunalsjef Birgit Sannes informerte om saken.

Saken ble tatt til orientering.

VEL - 04/24 vedtak

Hovedutvalg for Velferd tok saken til orientering.

Hovedutvalg for Oppvekst 24.01.2024

Behandling

Ved votering ble kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt.

OPP - 01/24 vedtak

Kommunedirektørens innstilling

Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-1 vedtas kommunedelplan for kulturmiljøer

Hovedutvalg for Samfunn 24.01.2024

Behandling

Saksordfører: Line Marcussen

Ved avstemming ble innstillingen enstemmig vedtatt.

SAM - 06/24 vedtak

Hovedutvalg for Samfunn fremmer følgende innstilling ovenfor Kommunestyret:
Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-1 vedtas kommunedelplan for kulturmiljøer

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse 22.01.2024

Behandling

Forslag fra bruker-organisasjonene

Når det gjelder eksempelvis bygningsmiljøer med kulturhistorisk verdi, vil tilgjengelighet ofte komme i konflikt med verneinteresser. I tilfeller der dette åpenbart er ekskluderende bør det påpekes og gis en utfyllende begrunnelse. I tillegg bør det i så stor grad som mulig legges til rette for at ulike kulturminner utendørs kan besøkes av alle.

Enstemmig vedtatt

RPF - 01/24 vedtak

Tatt til orientering

Når det gjelder eksempelvis bygningsmiljøer med kulturhistorisk verdi, vil tilgjengelighet ofte komme i konflikt med verneinteresser. I tilfeller der dette åpenbart er ekskluderende bør det påpekes og gis en utfyllende begrunnelse. I tillegg bør det i så stor grad som mulig legges til rette for at ulike kulturminner utendørs kan besøkes av alle.

Eldrerådet 22.01.2024

Behandling

Leder foreslo å ta saken til orientering.
Eldrerådet tilsluttet seg dette.

ELD - 01/24 vedtak

Tas til orientering

Saksfremstilling

Bamble kommunes planstrategi gir føringer for utarbeidelse av kommunedelplan for kulturminner, nå kalt kommunedelplan for kulturmiljøer. Teknisk og miljøutvalget behandlet planprogrammet for denne planen i sak 41/19. Etter dette har det vært gjennomført et omfattende arbeid med registreringer og dokumentasjon i administrasjonen og ikke minst i frivillige lag og foreninger. Planen har blitt forsinket først og fremst pga pandemien og restriksjoner på møtevirksomhet med frivillige sektor. Planforslaget ble lagt fram for representanter fra frivillig sektor i møte 30.mai, behandlet i Teknisk og miljøutvalget 21.06.23, sak nr. 41/23 og lagt ut på høring. Høringen er nå avsluttet høring etter 1. gangs behandling og kommer nå til 2. gangs behandling og endelig vedtak.

I høringen kom det inn 6 merknader. Hovedtrekkene i merknadene er referert. De er vedlagt saken i sin helhet. Administrasjonen kommenterer innspillene i kursiv:

Fortidsminneforeningen:

"Det er et omfattende og grundig arbeid som er utført og oversendt Foreningen å komme med innspill til. De historiske fortellingene er nyttige for å forstå områdenes historie, og hva som bør bevares." De foreslår en del tiltak som bør inn i planen:

"Igangsette arbeidet med å utarbeide en Kulturminneplan for bygninger/anlegg og kulturmiljøer i hele kommunen."

"Foreningen gjør oppmerksom på at hverken NB! registeret, SEFRAK registrering eller en kulturminneplans registrering er underlagt juridisk lovanvendelse etter PBL. Men det er et viktig verktøy ved utarbeiding av nye planer og ved revideringer av gamle reguleringsplaner."

"Tettstedene Langesund, Stathelle og Herre som ligger langs vassdrag og sjøfront er svært synlige fra avstandshold, og her bør kommunen i sine planer ta hensyn til viktigheten av avstandsvurdering av tiltak som planlegges. Kommunen må ta lærdom av den triste utbyggingen av Brotorvet, som på konferanser og møter i regi av antikvariske myndigheter stadig brukes som skremselprosjekt for utbygging i sårbare kystmiljøer på konferanser"

"Fortidsminneforeningen ser det som viktig at eiere får tilstrekkelig og god informasjon på hvordan de kan ta vare på bygningsarven og sine egne bygninger. Opplysning fra kommunen til eiere om mulighet til å søke støtte om økonomisk tilskudd i Kulturminnefondet er også et slikt positivt tiltak."

Administrasjonens merknader: Merknadene tas til orientering. Mye av dette er allerede innarbeidet i planen, bl.a. oversikt over viktige kulturmiljøer i hele kommunen. Dette kan sikkert suppleres etter hvert. Fjern- og nærvirkning av planer og utbygginger skal vurderes i arbeidet med planer. Informasjon til eiere er svært viktig og kommunene vil ha fokus på dette i enkeltsaker der det kan være aktuelt.

Dag Holmer:

Han har en del konkrete tilbakemeldinger på teksten i planen, samt noen konkrete kommentarer til historiske hendelser og steder.

Administrasjonens kommentar: Kommentarer til planen er tatt til følge og rettet.

Vestfold og Telemark fylkeskommune:

Fylkeskommunen har flere konkrete innspill til selve plandokumentet på tekst, samt hjemmelsgrunnlag og statlige/regionale retningslinjer som bør oppdateres.

Videre savner de "verdivurderinger av kulturmiljøene og kartfestinger av deres avgrensinger. Kulturmiljøplanen er et viktig kunnskapsgrunnlag for plan- og byggesaksbehandlingen i kommunen. For at planen skal bli et bedre og mer nyttig verktøy, er det nødvendig å verdivurdere og bestemme en geografisk avgrensning til kulturminnene/miljøene. Det letter den daglige plan- og byggesaksbehandlingen, og skaper forutsigbarhet for eiere og forvaltere innenfor området, dersom det gis tydelige bestemmelser og retningslinjer til området. Den geografiske avgrensningen henger veldig tett sammen med beskrivelsen av kulturmiljøet og har stor betydning for hvilken historie som formidles."

Administrasjonens kommentar: Konkrete innspill til dokumentet er tatt til følge. Det er også laget en oversikt over viktige kulturmiljøer med verdivurdering og kartfesting. Kommunen merker seg også innspill til neste rullering av kommuneplanens arealdel.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark:

Statsforvalteren har "faglig råd om forvaltningen av gravplasser: Side 18 Oversikt over kirkegårder og gravmonumenter. Det er bra at gravplasser som kulturmiljø står omtalt i kommunedelplanen. Vi anbefaler at bevaringen ikke begrenses til gravminner. I tillegg bør også gravplassenes bygninger (for eksempel kapell, klokkestøpuler, bårehus), struktur (murer, terrasser), vegetasjon (alleer, store enkeltrær) og utstyr (porter, gjerder) vurderes."

Administrasjonens kommentar: Faglig råd er tatt til følge.

Langesundsfjorden Kystlag:

Flere kommentarer til teksten.

Administrasjonens kommentar: Kommentarer til planen er tatt til følge og rettet.

Bamble historielag:

"Historielaget merker seg valg av plantype og mener at forslaget er et godt grunnlag for at kulturtemaet blir mer ivaretatt. Imidlertid er det med undring en registrerer at to vedtatte hovedemner i planprogrammet ikke er utredet i forslaget. Det er temaet om kystkultursenterets omfang og ideer om utvikling av kulturminneområde. I arbeidet med planen ble gruppa presentert flere ideer utarbeidet av administrasjonen. Forøvrig bør Eik gård, Tømmerrenna mellom Langen og Hellestevedtvannet og Mølla på Tangvald sine funksjoner som historiefortellere, bli omtalt." Videre har historielaget noen merknader til teksten.

Administrasjonens kommentar: Merknader til teksten er tatt til følge. Innspill til konkrete kulturminner er tatt med i oversikten med verdivurdering som ligger som vedlegg til planen. Kystkultursenteret og utvikling av kulturminneområde skal behandles som egen sak i kommunen og omtales ikke videre i denne saken.

Kommunedirektørens vurdering

Teknisk og miljøutvalget vedtok oppstart og planprogram i 2019. Det er utført et grundig utredningsarbeid, bla. med samarbeid med en mange frivillige, både organisasjoner og enkeltpersoner med stor kunnskap om Bamblens historie på ulike felt. Planprogrammet satte følgende utredningstema:

- Offentlige bygninger og bygningsmiljøer
- Religiøse bygninger og anlegg
- Samferdselstiltak på land og i sjø
- Forsvarssystemer og krigsminner
- Eldre industri og næringsanlegg
- Fangst og fiskeanlegg
- Kulturlandskapsvernområder
- Bykjerner/sjøfartsbyer

- Særskilte viktige/arkitektoniske bygninger
- Immaterielle kulturminner, sagn og historier
- Kystkultursentrets omfang og hensikt i Langesund
- De nyere tids tidstranformasjoner
- Kvinneres rolle gjennom historien
- Ideer for utvikling av kulturminneområder

Temaene fra planprogrammet er utredet og ligger som bakgrunnsinformasjon, men blir for omfattende til å gjengis her. Materialet er arkivert og bevart for ettertiden.

Planprosess og planhierarkiet: Planprogrammet er gjennomført, og selv om planen har en noe annen oppbygging er alle tema vurdert og behandlet. Det er valgt kommunedelplan som status for planen. Planen behandles derfor etter medvirkningsreglene gitt i plan- og bygningsloven og gir planen en høyrere status enn om man hadde valgt en temaplan som framgangsmåte. Det har vært viktig for Bamble kommune å sikre god medvirkning for å få det kunnskapstilfanget som temaet fortjener. Planen er i tråd med kommunens planstrategi og svarer ut flere mål i kommuneplanens samfunnsdel. Viktige enkelttiltak som foreslås: • Flere kulturmiljøer foreslås vurdert og tatt inn i kommuneplanens arealdel ved neste rullering; Dette gjelder bl.a.:

- Faste fiskeredskaper langs sjøen, bedehus og kirkebygg.
- Internrutinene for vurdering av kulturverdier gjennomgås og fastsettes.
- Føringer for hensynssoner kulturmiljøer skal revideres ved neste rullering av arealdelen.
- Det skal utarbeides standardbestemmelser for kulturmiljøer for bruk i framtidige reguleringsplaner. Dette må skje i samarbeid med fylkeskommunens kulturavdeling og eventuelt andre vernemyndigheter der det er nødvendig. Den enkelte plan må vurderes konkret ut ifra situasjonen på stedet. Se ellers forslag til handlingsplan.

Den endelig vedtatt planen vil legge rammer for arbeidet med kulturmiljø fremover, og være et viktig verktøy i og for forvaltningen av disse.

Saken er grundig utredet gjennom godt arbeid med og av frivillig sektor i Bamble. Mye av dokumentasjonen som ligger bak, kan dessverre ikke følge planen, rett og slett fordi den er for omfattende. Det har vært dialog med Vestfold og Telemark fylkeskommune underveis i planarbeidet og vi har fått gode innspill derfra. Det skal også nevnes at Riksantikvaren anbefalte kulturminneplan forbindelse med innsigelsen på Rådhusplassen reguleringsplan i Stathelle. Det er også kommet finansiell støtte derfra til planarbeidet.

Planen har status som kommunedelplan. Dette betyr strengere krav til medvirkning og høring før planen vedtas. De juridiske føringer og eventuelle vernevedtak må tas som enkeltvedtak i ettertid. Denne planen hjemler ikke fredning eller vern i seg selv, men gir føringer for kommunens prioriteringer på kulturmiljøområdet. Planen er ikke ment, og skal ikke være, en historiebok om Bamble gjennom tidene. Det er et helt annet, men likevel interessant prosjekt som kanskje kan videreføres av andre krefter. Handlingsdelen er den mest operative delen av planen. Her pekes det på ulike tiltak som kan utføres på kulturmiljøområdet framover. Noe skal utføres av kommune, mens for andre tiltak er det naturlig å søke samarbeid med frivillig sektor.

Innspillene er vurdert og i stor grad tatt til følge. Det viktigste er at kulturmiljøer settes opp i liste og verdivurderes, samt kartfestes. Dette blir et viktig innspill til kommuneplanens arealdel, men det er viktigst at de konkrete vurderinger og bestemmelser fastsettes der.

Saken om kystkultursenter og kulturminneområde bør behandles i egen sak pga de budsjettmessige konsekvenser og de føringer en slik behandling gir for eiendomsforvaltning og øvrig virksomhet i disse områdene.

Kommunedelplan for kulturmiljøer anbefales vedtatt.

Vedlegg

Revidert Fastsettelse - Planprogram for Kommunedelplan for kulturminner i Bamble kommune - i tråd med vedtak i TMU 26.2.2020 sak 10/20.
Saksfremstilling - Planprogram, kommunedelplan for kulturminner i Bamble kommune.
Lag og foreninger prosjektplan.docx
Kommunedelplan for kulturmiljøer - 1.gangs behandling og høring
Vedleggsliste til Kulturminneplankart
Kulturminneplankart
Forslag til Kommunedelplan for kulturmiljøer i Bamble kommune
Innspill fra Fortidsminneforeningen i Telemark til Kommunedelplan for Kulturmiljøer i Bamble kommune
Uttalelse fra Dag Wilhelm Holmer - kommunedelplan for kulturmiljøer
Fylkeskommunens uttalelse - Kommunedelplan for kulturmiljøer - offentlig ettersyn - Bamble kommune
Uttalelse Bamble kommune - kommunedelplan for kulturmiljø 2023 - 2033
Høringssvar fra Langesundsfjorden kystlag til kommunedelplan for kulturmiljø
Kulturminneplanen - Bamble Historielag